

Komplex biztonságmenedzsment

Ebben a cikkben a komplex biztonságmenedzsment egyik értékes, követendő, amerikai megközelítésével szeretnék foglalkozni, illetve vázlatosan bemutatni az általam elgondolt komplex biztonságmenedzsment lényegét, felsorolni a legszükségesebb elemeit, melyek kidolgozásával megvalósítható a megfelelő szintű, korszerű és hatékony biztonságmenedzsment.

A komplex biztonságmenedzsment: (security) nemzetközi, elsősorban angolszász alapú megközelítés, betelepült multinacionális vállalatok által magukkal hozott szigorú biztonsági kultúra és eljárásrend. A magántulajdon védelme megkövetelte és kialakította saját védelmi rendszerét, ami a XX. század utolsó harmadában indult lendületes fejlődésnek. Jellemzője, hogy átfogó módon áll a biztonság-hoz, annak minden elemét igyekszik integrálni a rendszerébe.¹

KOMPLEX BIZTONSÁGMENEDZSMENT

Mivel a hazai szakirodalom nem fed le teljes egészében a biztonságmenedzsmentet, ezért szeretném egy amerikai példával vázolni azt a követendő kívánatos szintet, ami elméleti alapul szolgálva, megindíthatná szakembereink gondolkodásmódját a komplex biztonságmenedzsment irányába. Charles A. Sennwald: *Effective Security Management*² (Hatékony Biztonságmenedzsment) című könyve immáron az ötödik kiadásban jelent meg idén tavasszal. Sennwald öt fejezetben tárgyalja a hatékony biztonságmenedzsmentet, amelyek láthatóan komplex módon igyekeznek lefedni a teljes területét a biztonságmenedzsmentnek.

■ Az első fejezetben az általános biztonságmenedzsmenttel foglalkozik. Az általános szervezeti irányelvekkel kezd, hogyan nézhet ki a biztonsági szervezet szervezete, hogyan illeszkedik a struktúrába, milyen szerepe lehet a biztonsági szervezetnek (óvó, védelmező, oktató, támogató, stb.), mi a szerepe a biztonsági igazgatónak, a menedzsereknek, középvezetőknek, illetve a biztonsági beosztottnak?

■ A második fejezetben a biztonsági sze-

mélyzet menedzselésével foglalkozik. Hogyan válasszuk ki a leendő kollégákat, mit tartalmazzon a munkaköri leírásuk, milyen kiképzésben, oktatásokban részesítsük őket, hogyan kommunikáljunk a kollégákkal, milyen morált és fegyelmet tartunk, hogyan motiváljuk és léptessük elő az alkalmazottainkat, illetve milyen módszerekkel tudjuk motiválni az alvállalkozóinkat?

■ A harmadik fejezetben az operációs feladatokkal foglalkozik. Hogyan alakítsuk ki a szabályzati rendszert, mi legyen a biztonsági kézikönyvben (szabályzat), hogyan tervezzük a következő évet pénzügyi szempontból, költségvetési tervezés, hogyan tervezzük beruházásokat, milyen kockázatokkal kell számolnunk, hogyan szervezzük meg saját szervezetünk adminisztrációját, hogyan alakítsuk ki és írjuk le munkafolyamatainkat, hogyan szervezzük meg az információ és adatvédelmet, hogyan használjuk a statisztikai eredményeinket céljaink elérése érdekében?

■ A negyedik fejezetben a biztonsági szervezeten kívüli kapcsolatokkal foglalkozik. Hogyan adjuk el a biztonságot szervezetünkön kívül, milyen kapcsolatot célszerű kialakítani a hatóságokkal és más szervezetekkel, intézményekkel?

■ Az ötödik fejezetben azokat a hibákat írja le, amelyeket nem szabad elkövetni a biztonság menedzselése során, illetve ha mégis megtörtént, akkor hogyan lehetséges a károk minimalizálása.

■ Sennwald alapján kijelenthetjük, hogy szükséges lenne egy hasonló, szinte tankönyvszerű elméleti alapra a magyar nyelvű szakirodalomnak is, amelyet a biztonsági vezetők közvetlenül a gyakorlatban tudnának alkalmazni. Mindamellett, hogy ezzel nagymértékben meg lehetne könnyíteni a munkájukat, nagyon hasznos esz-

közként szolgálhatna egy ilyen közös elméleti alap ahhoz, hogy standardizált, egységes biztonságelméleti és gyakorlati tudás alakulhasson ki.

ELGONDOLÁSOM: KOMPLEX BIZTONSÁG SZABÁLYZATTERVEZET

A komplex biztonságmenedzsmenten belül a szabályzatnak meghatározó szerepe van, itt található meg mindazon szabályok összefoglalása, ami alapján, és amelyek mentén a biztonsági tevékenység végezhető.

■ Kezdeként meg kell határozni azt, hogy mi a szabályzat célja, majd a szabályzat hatályának és a felelőségek megfogalmazásának kell következnie. Rögzíteni kell, hogy kikre és milyen szervezetekre terjed ki a szabályzat, és ki a felelős a szabályzat elkészítéséért és karbantartásáért. A felelőségek meghatározásánál kiemelt fontossággal bír annak a lefektetése, hogy mi a vezetőség feladata a szabályzat bevezetésével és a betartásával kapcsolatban, valamint meg kell határozni a biztonsági szervezet és a biztonsági szolgálat feladatát is, annak érdekében, hogy a feladatok és felelősségi körök pontosan definiáltak és szeparáltak legyenek. Törekedni kell arra, hogy ne alakulhasson ki olyan tisztázatlan helyzet, amikor senki sem felelős, illetve többen is felelősök, ezért valódi felelős nincsen. A szabályzat fő részének ki kell térni a fizikai biztonság követelményeinek a meghatározására. A kockázatelemzéssel célszerű kezdeni, amiben le kell írni az általános sajátosságait, és magát a kockázatelemzési folyamatot. Meg kell határozni, hogy mennyire fontos az a telephely, amelyet éppen vizsgálunk a vállalat, vállalkozás szempontjából. Majd sorra kell venni a kockázati kategóriákat, terrorizmus, katasztrófa kitettség, munkahelyi erőszak és bűnügyi fertőzöttség tekintetében. A következő terület a külső biztonsági kontrollok meghatározása, mint a vállalat tulajdonhatárának jelzése, a telekhatár kivilágítása, a gépjárműparkolók, tárolók biztonsági követelményeinek a leírása, a tulajdonhatárokon szükséges védelmi eljárások, fizikai akadályok, egyéb, nem egyértelmű bejutási pontok, illetve a rejtőzködésre alkalmas helyek és a kritikus közművek biztonsági követelményeinek a megfogalmazása. A fizikai biztonságon belül az épü-

letek határainak és az épületeken belüli biztonságnak kell következnie. Itt kell kitérni az ablakok, üvegfalak, ajtók biztonságára. Meg kell határozni a vállalat belső tereinek, korlátozott hozzáférésű területeinek, illetve más cégekkel közös helyiségeinek a biztonsági követelményeit. Ki kell térni a nyilvános területekre, rakodóterekre, és a bérlők által használt területekre is. Ide tartozhatnak még az egészségügyi létesítmények, bankfiókok, vagy pénzkidő automata és a felvonók is. A postaszolgálat, a postabontó fizikai biztonságának meghatározása is elengedhetetlenül fontos. Az ajtózárazakra, kulcsokra és a kulcshasználatra vonatkozó szabályokat is létre kell hozni. A következő terület a vállalatnál alkalmazott beléptetési ellenőrzés és az azonosító kártyákkal kapcsolatos nélkülözhetetlen szabályok felállítás. Meg kell határozni a beléptetőrendszer eljárásait, folyamatait, a területi vezetők engedélyezési köteleit, a rendszer kezelőjének jogosultságait és engedélyeit. Fel kell állítani a belépőkártyák rendszerét, a kártyák formai követelményeit, mind állandó, fényképes, mind az ideiglenes kártyák tekintetében is. Ki kell dolgozni a jogosultság kérelem és engedélyezés auditálható és zökkenőmentes eljárásait. A biztonságtechnikával kapcsolatosan létre kell hozni egy standard rendszert, amely meghatározza azt a technikai követelményszintet, amit a biztonsági központok, a kamera-, riasztó-, és beléptetőrend-

szereknek tudni kell. Ezáltal tudjuk biztosítani az egységes biztonságtechnikai hátteret. Létre kell hozni a személy-, és gépjármű átvizsgálás szabályozott rendjét. A humánbiztonság területén meg kell határozni az összeférhetetlenségi szabályokat, majd meg kell valósítani a teljes folyamatot, a kitöltendő formanyomtatványoktól a vizsgálatok lezárásáig. A szabályzatban szükséges kitérni a válsághelyzetek kezelésére. Meg kell határozni a vészhelyzeti és válságkezelési program követelményeit, meg kell fogalmazni a válságkezelési vezetőség feladatait, a tervek és gyakorlatok kapcsán. Elő kell írni az oktatási, gyakorlati követelményeket, mind tartalom, mind időintervallum tekintetében. Szabályozni kell a vizsgálatokkal kapcsolatos tevékenységet, mit és hogyan lehet tenni, mikor kell hatóság-hoz fordulni, milyen legyen a hatósági kapcsolattartás szintje és mélysége? Mi minősül biztonsági eseménynek, annak milyen jelentési kötelezettsége van, mit kell azonnal és hogyan, milyen úton jelenteni? A következő fontos terület az információbiztonság, meg kell határozni itt is a felelősségeket, úgy mint mi a feladata a vezetőknek és a beosztottaknak, hogyan kezeljük a bizalmas adatokat, és mi az eljárás munkahelyen kívül tartott megbeszéléseken? Utazásbiztonsági szabályok megalkotásával segíthetjük és kontrollálhatjuk a munkatársak utazásait. Nagymértékben segíti a biztonsági folya-

matok betartását, ha folyamatos képzésekkel oktatásokkal tartjuk frissen a biztonsági tudatosságot a kollégáink és a biztonsági szervezeten kívül tevékenykedő munkatársak esetében is.

ÖSSZEFOGLALÓ

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a hazai biztonságmenedzsment előzmények, alapok nélkül, több irányban is jelentős eredményeket tud felmutatni a magánszférában, határozott fejlődésen ment keresztül, de az összefogó, rendszerező, standardizáló feladatok még előttünk vannak. Ehhez nyújt iránymutatást ez a rövid tanulmány, mely egy külföldi példát és a szerző saját elgondolását vázolja követhető elképzelésként, annak érdekében, hogy a kíváncsiság vált és egységes, komplex biztonságmenedzsment-rendszer kialakításra kerülhessen. Remélem, hogy hozzá tudtam járulni ahhoz, hogy a biztonsági szakmán belül kialakulhasson a hazai komplex biztonságmenedzsment szemlélet.

Zólyomi Zsolt

biztonsági vezető, szaktanácsadó

SZAKIRODALOM ÉS HIVATKOZÁSOK

¹ Zólyomi Zsolt: *Biztonságmenedzsment itthon, napjainkban, Detektor Plusz – A biztonság lapja, A Magyarországi Biztonsági Vezetők Egyesületének (MBVE) és a Nemzetközi Testőr és Biztonsági Szolgálatok Szövetségének (IBSSA) Média partnere, Budapest, 2011. 5. szám 14–15. o; ISSN-1217-9175*

² Charles A. Sennewald: *Effective Security Management, 5th Edition, Elsevier, Burlington, USA, May 24, 2011, ISBN: 978-0-12-382012-9*